

Fot. Jacek Marczewski / Agencja Gazeta

NACZYNNIA

POŁĄCZONE

Rozmowa z Adamem Kozierkiewiczem, lekarzem, specjalistą ds. ekonomii zdrowia, ekspertem ochrony zdrowia

Gdy czyta się pański Indeks Ochrony Zdrowia, dostrzega się fakty szokujące. Ta sama choroba w jednym województwie jest leczona na poziomie europejskim, w innym fatalnie. Czyja to zasługa i czyja wina? Marszałka? Wojewody? Szefa regionalnego NFZ?

Na początku muszę zrobić bardzo ważne zastrzeżenie. Opracowując Indeks, dołożyliśmy wszelkich starań, by zebrać jak najbardziej wiarygodne i miarodajne dane. Ale nie w każdym wypadku nam się to udało. To spory problem w Polsce. Ostatecznie stanęliśmy przed wyborem: czy publikować Indeks, zdając sobie sprawę z jego mankamentów, czy zrezygnować. Uznaliśmy jednak, że warto opracować Indeks – to może być istotna pomoc, źródło wiedzy dla decydentów.

A wracając do pańskiego pytania: ocena dotyczy zbiorczego wysiłku wszystkich wymienionych podmiotów oraz społeczności danego województwa. Czyli wszystkich i jednocześnie nikogo samodzielnie. W zeszłym roku za reprezentanta tej społeczności uznaliśmy marszałka województwa. Zdając sobie jednak sprawę, że obecny system ochrony zdrowia mocno mu utrudnia odgrywanie roli gospodarza.

Utrudnia? Na czym polegają ograniczenia?

Zarządzaniem ochroną zdrowia na szczeblu regionalnym zajmuje się wiele podmiotów, wśród których marszałkowie województw wcale nie są najważniejsi. Swoje do powiedzenia mają wojewodowie, czyli przedstawiciele administracji centralnej – rządu. Olbrzymią

rolę odgrywają szefowie regionalnych oddziałów Narodowego Funduszu Zdrowia, wreszcie Ministerstwo Zdrowia, forsujące w całym kraju rozwiązania centralne, niepozostawiające lokalnym władarzom zbyt dużego pola manewru. Dodajmy do tego uczelnie medyczne i ich rektorów – niezależnych od samorządu, a funkcjonujących na lokalnym rynku jako właściciele wiodących, referencyjnych szpitali. Zwróćmy również uwagę na to, że w Polsce samorząd w województwie jest kilkustopniowy, a starostowie i wóldarze gmin też są od marszałków niezależni.

Nie wszędzie, ale w wielu województwach marszałek pochodzi z jednej partii, wojewoda z innej, a starostowie z jeszcze innej.

Tak jest, oczywiście. Jednak uważam, że tym większa jest rola marszałka. Myślę, że to właśnie on ma obowiązek wypracowania konsensusu lub przynajmniej kompromisu w sprawach dotyczących ochrony zdrowia. Mówię o roli marszałka, zdając sobie w pełni sprawę z tego, że gdy natrafi on na nieodpowiednich partnerów, niechętnych do dialogu i dochodzenia do kompromisu – będzie stał przed zadaniem niemal niewykonalnym. Ale trzeba się przyzwyczaić do tego, że zarządzanie w sferze publicznej oznacza przekonywanie do swoich pomysłów i koncepcji wielu niezależnych partnerów. Nie powtórzy się zapewne taka sytuacja, że w całym systemie ochrony zdrowia będziemy mieli jasną hierarchiczną podległość, jaką mieliśmy przed 1999 r. lub jeszcze wcześniej – przed 1989 r.

Co się przekłada na dobre wyniki leczenia? Pieniądze czy coś zupełnie innego?

Oczywiście, że pieniądze też. I mam na myśli nie tylko wielkość wydatków na ochronę zdrowia, lecz także zasobność poszczególnych społeczności. Tam gdzie ludziom wiedzie się lepiej, jest też lepsza edukacja, są nawyki prozdrowotne. I to ma przełożenie na stan zdrowia obywateli. Ale nie same pieniądze leczą. Czasem jest to ambitny zespół z wyrazistymi liderami czy ambitny projekt. Wydaje się, że tak się właśnie dzieje w województwie zachodniopomorskim, które może się poszczycić bardzo dobrymi wynikami w leczeniu nowotworów szyjki macicy, piersi i jajnika.

Odniosę się nie do Indeksu, ale do zupełnie innego raportu. To twarde dane. Chodzi o średnią długość życia. Okazuje się, że w Polsce najwyższa jest ona wśród kobiet na Podkarpaciu – w jednym z najbiedniejszych regionów, o najniższej liczbie lekarzy w przeliczeniu na mieszkańca. Najniższa średnia życia – w Łódzkiem, gdzie wysycenie lekarzami jest największe.

To tylko dowodzi, że na jakość życia i stan zdrowia wpływa nie sama medycyna naprawcza, lecz także

ZA REPREZENTANTA

SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

UZNALIŚMY MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA,

ZDAJĄC SOBIE JEDNAK SPRAWĘ,

ŻE OBECNY SYSTEM OCHRONY ZDROWIA

MOCNO MU UTRUDNIA ODGRYWANIE

ROLI GOSPODARZA

stabilność struktury społecznej. Cóż, Podkarpacie to region, gdzie przetrwały tradycyjne wartości, nawyki, a także związki międzyludzkie. I to procentuje. Tam po prostu jest mniej chorób, w szczególności wśród kobiet. Łódzkie zaś to region, który dziesięciolecia temu wszedł na ścieżkę industrialną, a potem na ścieżce tej doznał porażki. Na początku lat 90. zawałił się tam niejeden biznes i ludzie zostali bez pracy. I to niestety ma negatywny wpływ na zdrowie ludzi dotkniętych tym ogólnospołecznym niepowodzeniem.

W tym roku mamy szczególną okazję porównania wyników dwóch edycji Indeksu. Zmiany są dość istotne.

Rzeczywiście. W wypadku kilku województw postępek dokonał się metodą skokową. Nie potrafimy jeszcze tego zinterpretować, przyczyny mogą być różne. Z jednej strony doskonale wiemy, że poprawa wskaźników zdrowotnych dotyczących lokalnej społeczności na ogół nie może dokonywać się szybko, jest to raczej efekt długoletniej i systematycznej pracy. Na ogół, ale nie zawsze. To, co obserwujemy w Polsce, nie tylko w ochronie zdrowia, to powszechne stosowanie metody zarządzania przez kryzys. Czyli w momencie, gdy osiągamy na jakimś polu stanowczo mierne wyniki, usiłujemy znaleźć szybkie i skuteczne rozwiązanie. Czasem z powodzeniem. Tym bardziej upewnia to nas w przekonaniu, że warto zadawać sobie trud zbierania materiałów, publikowania Indeksu i obserwować z roku na rok, jak zmieniają się poszczególne wskaźniki. Marzymy, by sprowokować dyskusję społeczną o tym, jak najlepiej rozwiązać problemy zdrowotne Polaków, by wypracować odpowiednią strategię. Jej brak jest dotkliwie odczuwalny.

Rozmawiał Bartłomiej Leśniewski